

Odznak pyrotechnika.

Podle návrhu por. Emila Procházky, kpt. in memoriam

Kpt. v. z. Mgr. Jan Haas

Kpt. in memoriam Emil Procházka se narodil 7. května 1911 v Přívozu, nynější části Ostravy. V letech 1930 až 1934 studoval Vyšší průmyslovou školu strojní v Ostravě Vítkovicích. V dubnu 1933 byl odveden. V červenci 1934 nastoupil jako voják k leteckému pluku č. 2 do Olomouce, odkud byl 30. 7. převelen k 4. baterii dělostřeleckého pluku 8 ve Frýdku-Místku.

V půlce října téhož roku nastoupil do Školy důstojníků technické zbrojní služby v záloze u Zbrojního učiliště v Plzni. Po absolvování nastoupil službu v září 1935 opět k 4. baterii dělostřeleckého pluku 8.

1. srpna 1936 byl jmenován poruč. dělostřelectva v záloze. Dnem 1. září téhož roku byl jmenován poručíkem tech. zbroj. služby z povolání. Na konci roku 1936 byl převelen ke Sborové střelnici 6 v Humenném. O tři roky později, 31. 12. 1939 byl ze služebního poměru propuštěn.

Po válce nastoupil službu u velitelství 8. divize. V srpnu 1945 nastoupil do 2. Pyrotechnického kurzu pořádaného VTÚ v Praze.

V pátek 13. září 1945 došlo při výcviku v Hostivicích k výbuchu, při kterém bylo na místě usmrceno 12 důstojníků, a dva zemřeli na následky zranění po převozu do nemocnice. Zahynul také poručík Emil Procházka.

V roce 2011 jsem při studiu ve Vojenském historickém archivu v Invalidovně objevil v jednom spisu list vytržený ze sešitu, na kterém jsou načrtnuty návrhy odznaku pro pyrotechniky a podpis poručíka Procházky. Z druhé strany je pár poznámek z přednášky „Pěchotní munice“ s datem 23. srpna 1945.

Podle slov pyrotechnika Antonína Brycha usilovali ve Zbrojním učilišti v Plzni o zavedení odznaku pyrotechnika již před vypuknutím války, k čemuž ale nedošlo. Po válce se také o tomto odznaku diskutovalo, ale zůstalo jen u návrhů.

Tak jsem si řekl, že bych si mohl nechat některý z těch návrhů udělat. Po dlouhých diskuzích se Zdeňkem Zikou a mistrem cechu zlatnického Janem Štikou jsme dospěli k rozhodnutí vyrobit návrh č. III. Nechtěli jsme však odznak jen z obyčejného kovu, ale ze stříbra. Průběžně odznak dostával tvar, i když poněkud odlišný od původního návrhu. A to z toho důvodu, že jsme chtěli, aby byl odznak plastický a ne jen placka „a la“ lízátko.

Konečný návrh sestával ze základní plochy, kterou jsme museli rozdělit klikatou čarou, abychom mohli mít ve spodní části červený a v horní modrý smalt. Do spodní části jsme umístili československého lva (český lev s náprsním štítkem slovenského znaku). Tedy bílý lev v rudém poli.

Problém byl najít vhodného lva jako předlohu. Toho jsme si nakonec „vypůjčili“ z absolventského odznaku DTU (Dělostřelecké technické učiliště – v roce 1949 bylo Zbrojní učiliště z Plzně přestěhováno do tehdejšího Turčianskeho Svätého Martina, kde fungovalo pod novým názvem DTU). Po stranách lva jsou dva dělostřelecké granáty, vytištěné pomocí 3D tiskárny.

Protože se mi líbí členité drobnosti či plastiky, nechali jsme lva a granáty zasadit do odznaku nakonec. Pod lvem a granáty je původně nápis „PYROTECHNIK“, ale ten by se tam nevešel. Tedy mezi lva a výbuch. Tak jsme text vepsali do výbuchu.

V horní části odznaku je modrý smalt znázorňující nebe, na kterém svítí světlice. Do každé hvězdičky světlice je zasazen český granát (celkem 8). Původní návrh má okraj tvořený kroužky a jednoduchou linií. Místo toho jsme zvolili lem z lipových listů.

Když jsme se konečně dobrali ke tvaru, který se nám líbil, pustil se zlatnický mistr Jan Štika do díla. V průběhu výroby se vyskytly různé překážky, které výrobu prodlužovaly, ale nakonec jsme po dvou letech odznak dotvořili. K jeho připevnění na sako jsme zvolili prvorepublikovou jehlici.

Na zadní stranu jsme se rozhodli vyrýt jméno, příjmení, číslo pyrotechnického průkazu, datum a místo absolvování kurzu a pořadové číslo odznaku. Vymýšlení a výroba odznaku v průběhu dvou let vyšplhala na neuvěřitelných 27 000,- Kč.

Odznak je vysoký 63 mm a široký 50 mm. Hmotnost odznaku je cca 56 g.

